

THE LEGAL DIMENSIONS OF CYBERSECURITY WEEK 8

İNTERNET ORTAMINDA
KANUN DIŞI İÇERİK YAYIMLANMASI
5651 SAYILI KANUN

ERİŞİM ENGELLEME TEKNİKLERİ

ERİŞİM ENGELLEME NEDENLERİ VE USULLERİ
MADDE 8, 8/A, 9, 9/A

OYA GÜNENDİ

İnternet ortamında, zararlı içerikleri ve suç işlenmesini önlemek amacıyla farklı yöntemlere başvurulmaktadır.

En çok başvurulan yöntemler, filtreleme ve internet erişiminin engellenmesidir.

FİLTRELEME

Yasa dışı veya zararlı içeriğin görüntülenmemesinin sağlanması ya da bu tür içeriği barındıran internet sayfalarının bir kısmının ya da tamamının görüntülenmemesinin sağlanmasıdır.

ERİŞİM ENGELLEME

İnternet üzerinden yayın yapan bir siteye girişin önlenmesidir.

Erişim engelleme, farklı teknikler kullanılarak gerçekleştirilmektedir.

ERİŞİM ENGELLEME TEKNİKLERİ

- ▣ Alan Adından (DNS) Erişim Engelleme
- ▣ IP Adresinden Erişim Engelleme
- ▣ Nesne Tabanlı (URL) Erişim Engelleme

ALAN ADINDAN (DNS) ERİŞİM ENGELLEME

Alan adı, internette bir siteye ulaşmak için kullanılan adreslerdir.

Bu yöntemle, alan adı sunucularında (Domain Name Server – DNS) ilgili alan adına erişim kapatılarak İnternet sitesine giriş engellenmektedir.

www.metu.edu.tr alan adına erişimin engellenmesi durumunda, sözkonusu alan adı altında bulunan hiçbir erişime ulaşılamayacaktır.

IP ADRESİNDEN ERİŞİM ENGELLEME

IP adresi, belirli bir ağa bağlı cihazların birbirini tanımak, birbirleriyle iletişim kurmak ve birbirlerine veri yollamak için kullandıkları, İnternet Protokolü standartlarına göre verilen adrestir.

İnternete bağlanan her bilgisayarın mutlaka bir IP adresi vardır.

İki tür IP adresi vardır:

Statik (sabit) IP

Dinamik (değişken) IP

- ▣ Statik IP adresi, zamana ve oturuma göre değişmeyen; belirli bir ağa bağlı cihazların, birbirini tanımak, birbiriyle iletişim kurmak ve birbirlerine veri yollamak için kullandıkları; sistem yöneticisi tarafından belirlenip, tanımlanan ve değiştirilebilen IP adresleridir.
- ▣ Dinamik IP adresi, zamana ve oturuma göre değişen, her bağlantıda geçici olarak atanan IP adresleridir. Dinamik IP'nin tespiti için iç dağıtım 'log'larının tutulması gereklidir.

IP adresinden yapılan erişim engellemelerinde, yönlendiricilerde erişim listesi yapılarak, ilgili IP adresine erişim engellenmektedir.

Bir IP adresinde, birden fazla alan adına ait içerik barındırılıyorsa, IP adresinden yapılan engellemelerde, sözkonusu IP adresinde yer sağlanan tüm alan adlarına erişim engellenmiş olur.

NESNE TABANLI (URL) ERİŞİM ENGELLEME

İnternet adreslerinin ismi URL (Uniform Resource Locator) olarak geçmektedir.

Her İnternet sayfasının kendine ait bir URL'si vardır.

Nesne tabanlı erişim engelleme ile sadece suç şüphesi olan sayfanın erişimi engellendiğinden, hak ve adalete uygun ve Anayasa'nın 2. maddesindeki ölçülülük ilkesine uygun bir yöntemdir.

İnternet ortamındaki zararlı içeriğe erişimi engellemek için devletlerin uyguladığı yöntemler, içeriğin yayından kaldırılması ya da erişim sağlayıcılar üzerinden filtreleme ile sınırlı değildir.

Servis sağlayıcılar ve arama motorları üzerinden, anahtar kelimelere bağlı filtreleme yöntemlerine de başvurulmaktadır.

ERİŞİM ENGELLEME NEDENLERİ VE USULLERİ

Genel olarak,

- ▣ 5651 sayılı Kanun kapsamında verilen erişim engelleme kararları,
- ▣ 5846 sayılı Kanun'un Ek 4'üncü maddesi kapsamında verilen fikri mülkiyet ihlallerinin önlenmesine ilişkin erişim engelleme kararları,
- ▣ Hukuk mahkemelerince verilen ve Türk Medeni Kanunu'na göre kişilik hakları ihlalleri ile ilgili engelleme kararları.

ERİŞİM ENGELLEME NEDENLERİ VE USULLERİ

- ▣ Genel olarak belli suçlar bakımından yapılan düzenleme ile adli veya idari makamlar tarafından verilen erişimin engellenmesi kararı (m. 8),
- ▣ Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi (m. 8/ A),
- ▣ Genel olarak içeriğin yayından çıkarılması ve erişimin engellenmesi (m. 9),
- ▣ Özel hayatın gizliliği nedeniyle içeriğe erişimin engellenmesi (m. 9/ A).

5651 sayılı Kanun uyarınca, yeterli şüphe bulunması durumunda, erişimin engellenmesi kararı verilebilecek suçlar

- ▣ İntihara yönlendirme (TCK m. 84),
- ▣ Çocukların cinsel istismarı (TCK m. 103/1),
- ▣ Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (TCK m. 190),
- ▣ Sağlık için tehlikeli madde temini (TCK m. 194),
- ▣ Müstehcenlik (TCK m. 226),
- ▣ Fuhuş (TCK m. 227),
- ▣ Kumar oynanması için yer ve imkan sağlama (TCK m. 228),
- ▣ 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda yer alan suçlar,
- ▣ 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 3'üncü maddesindeki suçlar,

5651 sayılı “İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun” un

*8. maddesinde sayılan suçları
içeriğinde barındırdığı tespit edilen sosyal
medya araçlarına
erişimin engellenmesine karar verilir.*

- ▣ 5651 sayılı Kanun ile internet ortamında bulunan yasa dışı ve zararlı içerik ile mücadele hedeflenmiştir.
- ▣ Mevzuatla bağdaşmayan içerik, yasa dışı içeriktir.
- ▣ Zararlı içerik konusunda farklı yaklaşımlar olabilir.

Nefret söylemi

İfade özgürlüğü, demokrasinin gereği olarak ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları doğrultusunda geniş yorumlanmalıdır.

Nefret söyleminin sosyal medyada sınırlandırılması ya da engellenmesi yoluna da, ancak başkalarının haklarına müdahale ve şiddet içermesi durumlarında başvurulmalıdır.

Erişimin engellenmesi kararı ve yerine getirilmesi

MADDE 8

- ▣ Erişimin engellenmesi kararı adli ve idari makamlar tarafından verilebilir.
- ▣ Soruşturma evresinde hakim, kovuşturma evresinde ise mahkeme tarafından verilir.
- ▣ Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde soruşturma evresinde savcı tarafından da verilebilir.
- ▣ Bu durumda karar yirmi dört saat içinde onaya sunulur ve hakim kararını yirmi dört saat içinde verir.
- ▣ Kararın onaylanmaması durumunda Cumhuriyet savcısı tarafından bu süre içerisinde kaldırılır.
- ▣ Amacı gerçekleştirebilecek nitelikte ise bir süreyle sınırlı olarak da verilebilir.
- ▣ Söz konusu karara karşı CMK'ya göre itiraz edilebilir.
- ▣ İçerik ve yer sağlayıcının yurt dışında bulunması durumunda erişimin engellenmesi kararı BTK tarafından verilebilir.
- ▣ İçerik ve yer sağlayıcı yurt içinde bulunsa dahi çocukların cinsel istismarı, müstehcenlik ve fuhuş suçlarına ilişkin erişimin bulunduğu siteye erişimin engellenmesi kararı BTK Başkanı tarafından verilebilir.
- ▣ Bu karar, erişim sağlayıcısına bildirilerek derhal yerine getirilmesi istenir.

Erişimin engellenmesi kararı ve yerine getirilmesi

MADDE 8

- ❑ Erişimin engellenmesi kararı derhal ve en geç dört saat içinde yerine getirilir.
- ❑ Soruşturma sonucunda kovuşturmayaya yer olmadığı kararının verilmesi durumunda, karar kendiliğinden hükümsüz kalır.
- ❑ Kovuşturma evresinde beraat kararı verilmesi durumunda karar kendiliğinden hükümsüz kalır.
- ❑ Suçu oluşturan içeriğin yayından çıkarılması durumunda erişimin engellenmesi kararı soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcısı, kovuşturma aşamasında ise mahkeme tarafından kaldırılır.
- ❑ Koruma tedbiri olarak verilen veya idari tedbir olarak verilen kararı yerine getirmeyenlere idari para cezası verilir.
- ❑ 5602 sayılı Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, erişimin engellenmesi kararı alabilirler. Bu karar uygulanmak üzere Kuruma gönderilir.

Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi MADDE 8/A

İçeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı;

- ▣ Yaşam hakkı ile kişilerin can ve mal güvenliğinin korunması, milli güvenlik ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi veya genel sağlığın korunması sebeplerinden bir veya birkaçına bağlı olarak hakim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhurbaşkanlığı,
- ▣ Milli güvenlik ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi veya genel sağlığın korunması ile ilgili bakanlıkların talebi üzerine Başkan tarafından verilir.

Bu karar erişim sağlayıcılar ile içerik veya yer sağlayıcılara bildirilir.

- ▣ Derhal veya en geç dört saat içinde yerine getirilir.
- ▣ Başkan tarafından verilen kararlar yirmi dört saat içinde sulh ceza hakiminin onayına sunulur. Hakim kararını kırk sekiz saat içinde açıklar.
- ▣ Karar öncelikle URL bazlı uygulanır, teknik olarak imkansızsa DNS/IP bazlı uygulanır.

İçeriğin yayından çıkarılması ve erişimin engellenmesi

MADDE 9

Kişilik haklarının ihlal edildiğini ileri sürenler;

- ▣ İçerik sağlayıcısına, buna ulaşamadığı takdirde yer sağlayıcısına başvurarak uyarı yöntemi ile içeriğin kaldırılmasını isteyebileceği gibi,

- ▣ Doğrudan sulh ceza hakimine de başvurabilir.

Bu talepler içerik ve/veya yer sağlayıcı tarafından en geç yirmi dört saat içinde yerine getirilir.

- ▣ Talep doğrultusunda hakim erişimin engellenmesi kararı verebilir.

- ▣ Öncelikle URL bazlı verilir.

İçeriğin yayından çıkarılması ve erişimin engellenmesi

MADDE 9

- ▣ Hakimın kararı, doğrudan Birliğe gönderilir.
- ▣ Hakim yirmi dört saat içinde duruşma yapmaksızın karar verir.
- ▣ Birlik tarafından karar derhal veya en geç dört saat içinde yerine getirilir.
- ▣ Karar konu kişilik hakkının ihlaline ilişkin yayının başka internet adresinde de yayınlanması durumunda ilgili kişi tarafından Birliğe müracaat edilmesi halinde mevcut karar, bu adresler için de uygulanır.

Özel hayatın gizliliği nedeniyle içeriğe erişimin engellenmesi MADDE 9/A

- ▣ Özel hayatın gizliliği ihlal edilen kişiler Kuruma doğrudan başvururlar.
- ▣ Bu başvuruda; ihlali yapan URL, hakkın ihlaline ilişkin açıklama ve kimlik bilgilerine yer verilir.
- ▣ Başkan, bu talebi Birliğe gönderir, erişim sağlayıcılar bu talebi yirmi dört saat içinde yerine getirir.
- ▣ URL şeklinde uygulanır.

Özel hayatın gizliliği nedeniyle içeriğe erişimin engellenmesi MADDE 9/A

- ▣ Bu kişiler, taleplerinden itibaren yirmi dört saat içinde sulh ceza hakiminin kararına sunarlar.
- ▣ Hakim kırk sekiz saat içinde kararını açıklar.
- ▣ Başkanın bu karara itiraz hakkı vardır.
- ▣ İçerik yayından çıkarılırsa karar hükümsüz kalır.
- ▣ Özel hayatın gizliliği nedeniyle gecikmesinde sakınca bulunan durumlarda doğrudan Başkanın emri ile erişimin engellenmesi Kurum tarafından yapılır.
- ▣ Bu karar yirmi dört saat içinde sulh ceza hakimine sunulur. Hakim kararını kırk sekiz saat içinde açıklar.